

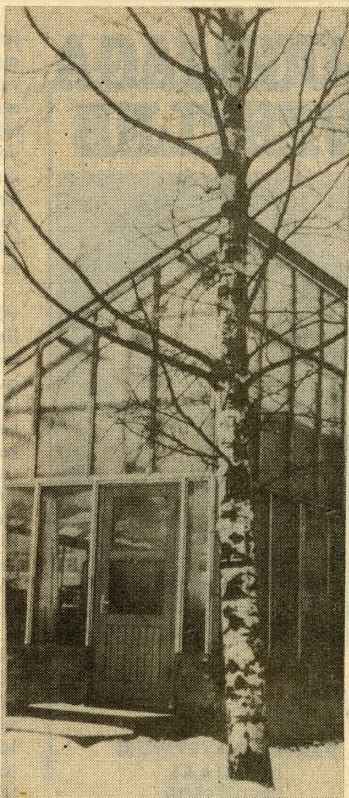
Looduse- sõpruse maja

Sõprust loodusega õpetatakse Tartu Noorte Loodusesõprade Majas. Kolmekümne tegevusaasta sees on õpetaja või direktori ametit pidanud paljud, nende hulgas tuntum loodusteadlane Jaan Eilart, samuti Tiit Keskpaik ajakirja «Eesti Loodus» toimetusest.

Endine kauaaegne direktor Edgar Toots meenutab, et kui ta 1959. aasta talvel Lille tänaval Tartu Linna Noorte Naturalistide Jaama juhataja ametikohale asus, selgus, et tuleb alustada otsast või veelgi kaugemalt. Direktor valmistas ise nii kabinetide sisustuse kui ka muu hädavajaliku. Esimene õpetaja, kelle E. Toots tööle võttis, oli Aino Ausmees. Tema ongi jäänud praeguseni. Kunagiste kasvandike hulgas on zooloog Tarmo Timm, oma maja põllumajanduse mehhaniseerimise ringi juhendaja Kalju Hauk, õpetajad Salme Käämbre, ornitoloog Heinrich Veroman, kes vahepeal oli direktor, jpt. entusiastid.

Siis rajati õppeosakonnad ka aeda, samuti kasvuhoone, mille üks tiib sai täis akvaariume. Omavalmistatud tonnises basseinis ja veel 1100 liitris akvaariumivees ujus 80 liiki kalu. Akvaristika ring oligi algusaastate populaarsemaid. Tollasest ringiliikmest Imre Reinellerist sai hiljem samas akvarist. Nende aastate õpilastest on siin õpetajametit pidanud veel Hiie Kimmel, Kai Punger, Siivi Raju. Maja on aga kogu aja kimbutanud ruumipuudus. Nelja tuppa on ju tõesti raske ära mahutada üle poole tuhande õpilase. Ja kui mõned aastad tagasi, seoses TRÜ füüsikahoone rajamisega, lammutati kasvuhoone ning võõrandati suur osa katseaeda, oli kitsikus viidud viimase piirini.

Alates käesolevast aastast on noorte loodusesõprade käsutuses endine lasteaed Alasi ja Tähe tänaval nurgal. Selle nn. uue maja häid omadusi iseloomustab praegune direktor Anne Linnamägi järgmiselt: iga aineriing saab endale sisustada kabineti, ometi kord on olemas saal ringidevahelisteks üritusteks, tööle saab panna loodusefotoringi, sisustada omaette ruumis elav-nurga; laieneb õppebaas, kasvab on luua kaks õppekatse-ala osakonda uuele territooriumile — eesti looduslikud taimed ja ravimtaimed; tahetakse rajada meetodikakabinet, mida saavad edaspidi kasutada ka koolide loodusloõpetajad; õpetamist on võimalik tänapäevastada.

Loodusesõprade majas on praegu 10 aineriingi, 40 rühmas umbes 600 õpilast. Lille tänaval töötavad taimekasvatuse ja ehisaianduse ring, uues majas Tähe 95 zooloogia, entomoloogia ja akvaristika, ornitoloogia, biogeograafia, lilleseade, ekskursioonijuhtide, geograafia, geoloogia ja matkaring.

Peatselt seisab ees veel paljude kavatsuste täideviimisi: lõplikult remontida ja korrastada saadud maja, väljatöötamisel on Lille tänaval platsi haljastusprojekt. Uuendada tuleb seal õppe- ja katseala osakondi. Hävimisohus olnud taimekollektsioon taastub uues kasvuhoones.

Oma kolmekümnendat aastapäeva tähistavad loodusesõbrad viktoriinide, õpilaskonverentside ja aktusega. Ringidevahelise iseloomuga on õppeaasta algul väljakuulutatud võistlused pargi puude ja põõsaste parima tundja, parima toataimede tundja (kasvuhoone kollektsiooni põhjal), kodulinna linnustiku parima tundja selgitamiseks. Küllap kannavad kolmekümnenda aastapäeva märki ka igakevadine loodusesõprade kokkutulek ühel looduse õpperajal, juuni-kuine õppelaager, kus võisteldakse taimede, linnulaulu ja putukate tundmises ning orienteerumises. Veebruarikuus on ringidevaheline võistlus ajakirja «Eesti Loodus» tähelepanelikumale lugeja selgitamiseks, hindamas ka ajakirja toimetajad. Traditsioonilised on sügisesed ja kevadised õpilaskonverentsid, lindude päev, osalemine EAMS-i näitustel ja muudki.

Kogu aasta vältel valmistavad õpetajad ette pioneeriinstruktoreid «Noor loodusesõber» ja igal kevadel tehakse ülelinnaline võistlus. Oma suguste seas püüdleb paremate hulka kogu maja. Püüdlused viivad edasi.

TARMO PUNGER

Margus Metsa fotod

